ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра періодичної преси та медіаредагування

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

«Українське мистецтво за кордоном (серія журналістських матеріалів)»

«Ukrainian Art Abroad (a series of journalistic materials)»

Виконала: здобувачка денної форми навчання

спеціальності 061 журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Кіяшко Єва Олексіївна

Керівник ст викл. Житнікова А. В. _____
(підпис)

Рецензент к. політ. н., доц. Задорожня А. Г.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
_____
№ ___ від _____. 20___ р.

Завідувач кафедри

_____ _____
(підпис) (прізвище,ім'я)

Захищено на засіданні ЕК № _____
протокол № __від ____.____.20___р.

Оцінка_____/____/_____
(за національною шкалою/шкалою ECTS/ бали)

Голова ЕК

_____ _____
(підпис) (прізвище, ім'я)

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 3
ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТУ……..……. 5
ОПИС ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТУ……. 15
ВИСНОВКИ……. 17
БІБЛІОГРАФІЯ…… 19
ДОДАТКИ (проєкт)

ВСТУП

Культура – це генетичний код українського суспільства. В умовах війни культура українського народу є невіддільною частиною віри у перемогу. Вона є важливим символом національної ідентичності, об'єднує людей, надає їм почуття приналежності до спільноти. Відтворення традицій, мови, мистецтва та інших аспектів культури підтримує національну єдність під час війни. Українська культура є не лише символом, але й активним борцем за незалежність та існування нашої держави.

Мистецтво під час війни – це важлива тема, яка відображає вплив конфлікту на міжнародний світ. Мистецтво закордоном – це не лише про міжнародну співпрацю, це про позиціювання України, як незалежної демократичної європейської держави. Мистецтво, створене під час війни, залишає безумовний слід в історії та суспільстві. Воно говорить про події, емоції та вплив конфлікту на людей. Тому кожен мешканець нашої планети повинен почути та побачити безкарні злочини країни–агресора.

Дана тема є **актуальною** у контексті сучасного світу, оскільки вона відображає важливі аспекти міжнародної культурної співпраці, міграційних процесів та впливу української культури на міжнародну арену. Під час російсько-української війни надзвичайно важливо популяризувати мистецтво, адже воно відіграє провідну роль у висвітленні трагічних подій та стає дзеркалом національної єдності та боротьби за незалежність.

Мета – підготувати серію журналістських матеріалів, проаналізувати роботу ЗМІ у сфері культури та продемонструвати значущість висвітлення теми українського мистецтва закордоном.

Завдання:

– розглянути місце роль та актуальність висвітлення українського мистецтва за кордоном;

– зробити моніторинг ЗМІ щодо висвітлення українського мистецтва за кордоном загальноукраїнським медіа;

– зібрати джерела інформації для написання матеріалів;
– створити серію журналістських матеріалів.

Об'єкт дослідження – українське мистецтво закордоном.

Предмет дослідження – актуалізація теми українського мистецтва закордоном в контексті початку повномасштабного вторгнення.

Методи дослідження: в процесі виконання роботи було використано метод аналізу (виокремлення потрібних для написання роботи матеріалів), моніторинг (у контексті обраних ЗМІ), синтез інформації, узагальнення.

Структура роботи. зумовлена поставленими в ній завданнями, включає: вступ, обґрунтування проєкту, опис проєкту, висновки, бібліографію та додатки. Обґрунтування проєкту, складається з двох пунктів, присвячених актуальності висвітлення українського мистецтва за кордоном та досліджуваній теми в об'єктиві ЗМІ. Опис підготовки проєкту є своєрідним підґрунтям для створення серії журналістських матеріалів, яке вміщує пояснення необхідності популяризації українського мистецтва під час війни. У Додатках (проєкті) міститься чотири журналістські матеріали аналітичних жанрів – огляди ЗМІ. Обсяг текстової частини – 18 сторінок. Обсяг додатків складає 13 сторінок. Бібліографія налічує 45 використаних джерел, серед яких 5 є фаховою літературою зі спеціальності (статті, матеріали науково-практичної конференції, підручник та конспект лекцій).

ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТУ

1. Актуальність висвітлення українського мистецтва за кордоном

Мистецтво завжди було, є та буде важливим у контексті розвитку держави, її зміцнення та єднання народу. Варто пам'ятати й про те, що завдяки мистецтву у сьогоденні ми маємо можливість привертати увагу іноземних ЗМІ до злочинів країни–агресора, які були створені та продовжують виникати на території України під час російсько-української війни. Важливість мистецтва ніколи не буде переоціненою, адже саме завдяки йому ми маємо можливість бути побаченими та почутими там, де це б здавалося неможливим.

Галина Григоренко – український державний службовець, менеджер у сфері культури тощо вважає, що через культуру міжнародна спільнота починає розуміти, чому і за що ми воюємо, чому для нас не байдуже захоплення наших територій. Ця думка була неодноразово підтверджена реакцією закордонних ЗМІ та їхніх користувачів. Вони починали ознайомлюватися із нашою ситуацією, заглиблюватися у її історію, і все це відбувалося завдяки культурі, мистецтву. Кожний із нас має пам'ятати, що вклад мистецтва у контексті розголошення ситуації в Україні не може бути переоцінений.

Міжнародне висвітлення українського мистецтва може викликати реакцію солідарності та підтримки з боку іноземної спільноти. Це може бути фінансова підтримка, публічні заяви на міжнародному рівні, артистичні проєкти або культурні обміни, що підвищуватимуть обізнаність іноземців у ситуації, яка відбувається на території українських земель.

Якщо ж говорити про приклади культурного спротиву та підтримки, то ініціатив наразі безліч. Так стверджують в українському друкованому щотижневому суспільно–політичному журналі New Voice (The New Voice of Ukraine) в партнерському проєкті під назвою «Як сфера культури підтримує Україну від початку війни». У приклад вони навели концерт до 100-річчя

прем'єри «Щедрика» за участю українських хорів «Думка» й «Щедрик» та американського «Трініті Вол-Стріт», який відбувся у нью-йоркському Карнеґі-холі «Щедрика». Частину коштів за квитки віддали на відбудову України через платформу United24 [21].

Чудовим прикладом культурного спротиву можна назвати стінописи, що нагадують світу про необхідність підтримки українського народу та державі в цілому. Серед них можна виокремити зворушливий стінопис на стіні Литовської військової академії у Вільнюсі, автором якого є Linas Kaziulionis. Митець створив його на знак солідарності з Україною. На створення стінопису його надихнула світлина документального фотографа, який зафіксував момент прощання українського військового зі своєю коханою в об'єктиві. Потужними стінописами стали стінопис із символом миру, голубом, який тримає синьо–жовту оливкову гілку та стінопис під назвою «Відсутній» (Absent) присвячений «всім людям, які не обирають війну, але втрачають у ній своїх коханих», – пояснили сенс стінопису його автори. Обидва витвори мистецтва були представлені у Німеччині, а саме у Берліні та Франкфурті [33].

Мистецтво має неабиякий успіх, виконуючи роль, яка полягає в залучені до російсько-української війти та розголошені ситуацій, які стали наслідками її початку. За допомогою представників мистецтва, люди мають змогу відчути весь гнів, сум та печаль, яка впала на плечі українського народу. Стінописи стають все більшими, а глибини сенсу, заховані у їхніх штрихах, – неосяжними. Людство повинно розуміти, що переживає наш народ. Цьому рано чи пізно прийде кінець, саме тому нам потрібно залучати всі сфери життя для його пришвидшення.

2. Досліджувана тема в об'єктиві ЗМІ

Розглянемо, як загальноукраїнські ЗМІ висвітлють тему українського мистецтва та яку роль українське мистецтво за кордом відіграє на шпальтах таких видань як «Радіо Свобода» та «Суспільне. Культура».

Хронологічними межами моніторингу оберемо три періоди, які дозволять простежити зміни та зафіксувати тенденції, які притаманні журналістським матеріалам досліджуваних медіа напочатку повномасштабного вторгнення та через два роки війни: перша хвиля моніторингу: 24 лютого 2022-24 березня 2022; друга хвиля моніторингу: 24 лютого 2023-24 березня 2023; третя хвиля моніторингу: 24 лютого 2024-24 березня 2024.

Для оцінки висвітлення журналістських матеріалів оберемо такі параметри: частота публікацій окресленої теми, тематична різноманітність та жанрове розмаїття. Виокремимо публікації аналізованого періоду на два тематичні блоки відповідно до географічного наближення (матеріали про українське мистецтво в Україні та за кордоном).

«Радіо Свобода»

Розглянемо жанрове розмаїття матеріалів на досліджувану тему, які оприлюдені у виданні у визначені хронологічні межі

У *першій хвилі* моніторингу спостерігається дуже мала кількість публікацій за обраною тематику, більшість публікацій відносяться до інформаційних жанрів, які відображають становище бойових дій та подій, які відбуваються на політичній арені. Жанрове різномаїття досліджуваного періоду наповнює два роди жанрів журналістики: інформаційний та аналітичний.

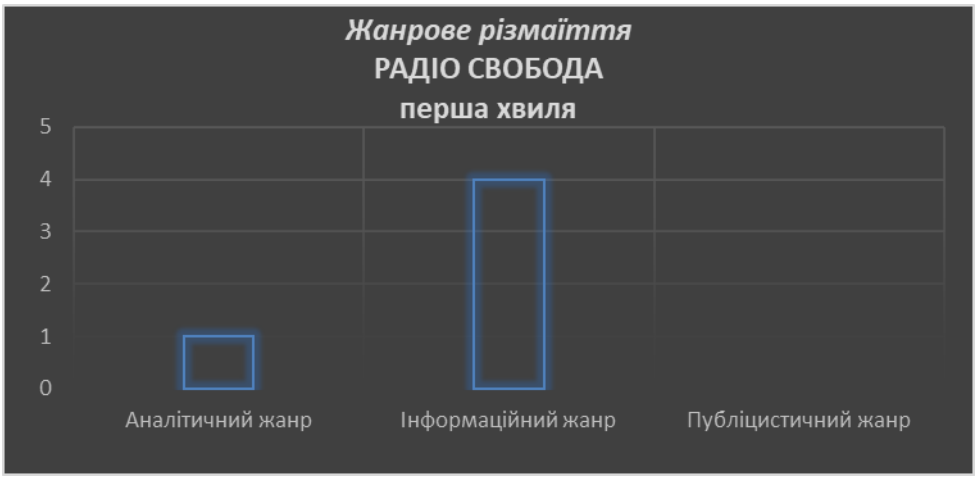

Розглянемо публікації за визначеними тематичними блоками.

Українське мистецтво в Україні (2 публікації):

«“Це просто геноцид, фашизм” – співачка Джамала про агресію Росії» – Інтерв’ю зі співачкою щодо історичної події – депортації кримських татар у 1944 році, яку Джамала висвітлила у своїй пісні «1944». У контексті війни росії проти України ця історія набуває нового значення, підкреслюючи роль українського мистецтва у збереженні національної пам’яті та ідентичності, а також його здатність впливати на міжнародну спільноту [19].

«Скульптури «одягнули» в риштування і бляху. Твори мистецтва винесли у сховища: Львів рятує культурну спадщину» – кореспонденція про заходи щодо збереження експонатів скульпури Львівщини із наданнями експертних думок львівських фахівців: іконописця, керівниці управління охорони історичного середовища, керівника обласної організації Українського товариства охорони пам’яток історії та культури, наукового працівника Національного музею, директора міської галереї мистецтв та інших працівників мистецьких установ, які долучилися до обговорення інструкцій порятунку унікальної культурної спадщини та подальшу реалізацію [37].

Українське мистецтво за кордоном:

«Український форпост на Близькому Сході: як у Лівані підтримують Україну?» – коментар, в якому авторка – журналістка, філологиня та авторка документального фільму про В’ячеслава Чорновола «Держава – це я» висловує ставлення до акції протесту на підтримку України в Лівані, у формі стислого аналізу та оцінки у таких блоках як-от: «Інформаційна війна в арабських медіа», «Хто та як в ліванському суспільстві підтримує Україну», «Дипломатичний фронт» та «Що у Сирії?». Хоча матеріал зосереджена на політичній підтримці, він також висвітлює культурні аспекти протестів, де українське мистецтво використовується як засіб привернення уваги до ситуації в Україні [2].

«Війна Росії проти України: відлуння в Польщі (фотогалерея)» – фоторепортаж про українських переселенців у Польщі, який надає можливість

побачити війну їхніми очима. Матеріал висвітлюються не лише особисті історії, але й роль українського мистецтва у підтримці та консолідації громади переселенців за кордоном, а також його вплив на місцеве населення Польщі [4].

«Український прапор замайорів над містами Чехії» – новина про підняття українського прапора у Празі на знак підтримки України в умовах війни. Ця стаття, хоча й фокусується на політичних жестах солідарності, також відображає культурний вплив України за кордоном, демонструючи, як українські символи і мистецтво можуть об'єднувати людей та сприяти міжнародній підтримці [39].

У *другій хвилі* моніторингу було зафіксовано 4 публікації. Жанрове різномаїття досліджуваного періоду наповнює два роди жанрів журналістики: інформаційний та публіцистичний.

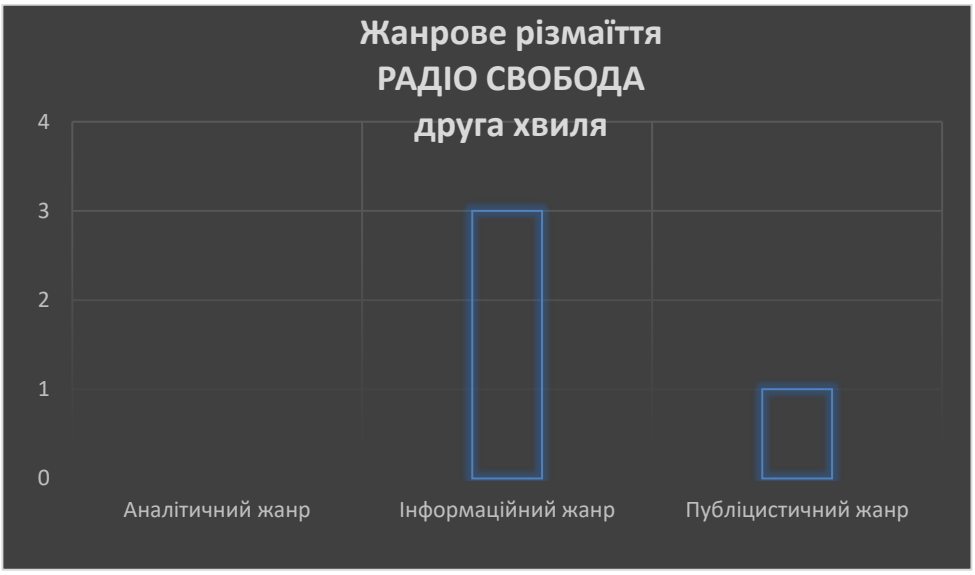

Розглянемо публікації за визначеними тематичними блоками.

Українське мистецтво в Україні (3 публікації):

«Ігрове кіно про Бахмут: як в Україні зупинили кастинг російського режисера» – новина про роботу режисера із подвійним російсько-американським громадянством Молочнікова над фільмом «Чекають», яка викликала протест серед українських діячів мистецтва, що призвело до скасування зйомок [32].

«“Мавка. Лісова пісня” стала найкасовішим українським фільмом за часи незалежності – Держкіно» – новина про успіх українського анімаційного фільму, який став найкасовішим в історії українського кіно. Це підкреслює зростаючу популярність та значення української культури в кіноіндустрії як в Україні, так і за її межами [17].

«Синьо-жовте серце і книжка. Історія української мисткині Олі «Кольорово», загиблої через ракетний удар» – портнетний нарис про загиблу українську художницю й педагогиню, який розкриває її особистість та висвітлює її внесок у розвиток українського мистецтва [30].

Українське мистецтво за кордоном (1 публікація):

«Американські та польські організації допомагають рятувати українську культурну спадщину» – новина про сумісну допомогу Смітсонівського інституту і американського та польського фондів у справі захисту та збереження української культурної спадщини. [36].

Третя хвиля моніторингу налічує 12 публікацій та демонструє яскравий зріст кількості публікацій на обрану тематику відповідно до першої та другої хвилі. Жанрове різномаїття досліджуваного періоду наповнює усі роди жанрів журналістики: інформаційний, аналітичний та публіцистичний.

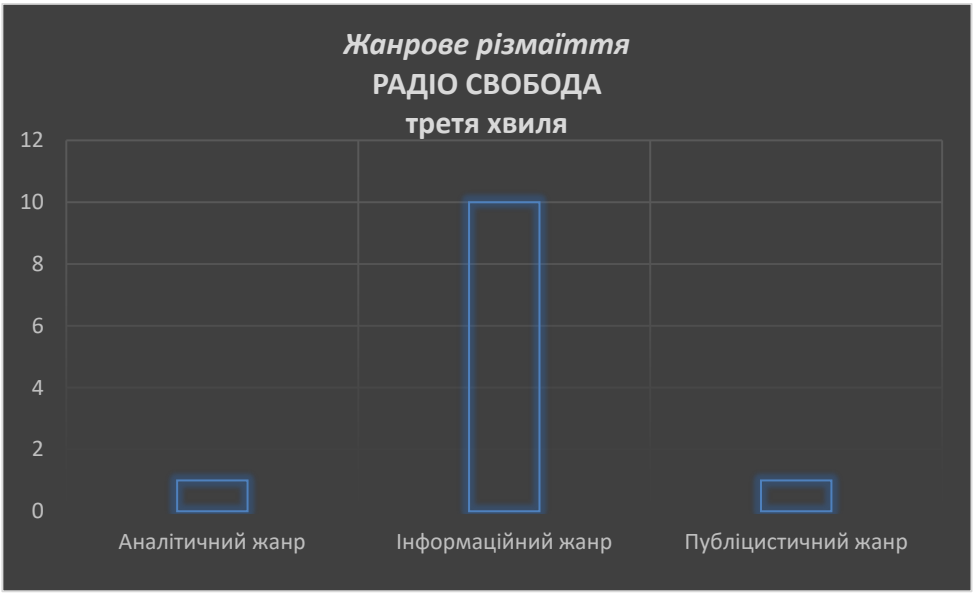

Розглянемо публікації за визначеними тематичними блоками.

Українське мистецтво в Україні (10 публікацій):

Кореспонденція «Вкрадена культурна спадщина: куди окупанти вивезли найцінніші музейні експонати півдня України?» про викрадення культурної спадщини з окупованих територій [45], новина «Львів: на місці зруйнованого ударом РФ музею Шухевича відкрили виставку в роковини його загибелі» [16], портретний нарис «“Він – і сподвижник, і митець”. Яким був майстер петриківського розпису Федір Панко» [29], новина «145 років тому в Києві народився Казимир Малевич. У чому секрет “Чорного квадрата”» [42],

Також аналізований період демонструє ряд публікацій, присвячених кінофільму «20 днів у Маріуполі», серед яких: огляд на зйомку кінострічки «“Пекло, що може спіткати всю Європу”: оскароносна стрічка про Маріуполь – сигнал західному глядачу?»[1], інтерв’ю «“Я відчуваю, що мене почули”. Інтерв’ю з режисером фільму «20 днів у Маріуполі» Черновим» [43], телерепортаж «Творці “20 днів у Маріуполі” про номінацію на премію “Оскар” та роботу над фільмом» [35], новина «“Фільм, який показує правду про російський тероризм”: Зеленський подякував авторам “20 днів у Маріуполі”» [41]. Також тема кіномистецтва піднімається у матеріалі «“Кожен пам’ятає свого Кузьму”. Про фільм “Я, Побєда і Берлін” за повістю Андрія Кузьменка» – інтерв’ю із режисеркою Ольгою Ряшиною [13].

Українське мистецтво за кордоном (2 публікації):

Новини «Організатори “Оскара” розповіли, чому не включили нагородження “20 днів у Маріуполі” до телеверсії церемонії» [20], «Суспільне заявляє, що з міжнародної телеверсії “Оскар” вирізали перемогу “20 днів у Маріуполі”» [34]

Якщо говорити про частоту публікацій видання «Радіо Свобода» щодо теми українського мистецтва за кордоном, то, судячи з показників, які ми отримали під час моніторингу, обрані медіа здаються нечастими у контексті загальної кількості матеріалів, опублікованих на «Радіо Свобода», ці показники становлять лише малий відсоток. Для порівняння, інші, ширші

теми, такі як політичні події в Україні або загальносвітові кризи, мають значно більшу частоту публікацій, що відображають діаграми до кожної хвилі моніторингу.

«Суспільне. Культура»

Розглянемо жанрове розмаїття матеріалів на досліджувану тему, які оприлюдені на у виданні у визначені хронологічні межі

У *першій хвилі* моніторингу спостерігається дуже мала кількість публікацій за обраною тематику, більшість публікацій відносяться до інформаційних жанрів, які відображають становище бойових дій та подій, які відбуваються на політичній арені. Жанрове різномаїття досліджуваного періоду наповнює один рід жанрів журналістики – інформаційній.

Якщо розглядати публікації за визначеними тематичними блоками, то можна простежити відсутні матеріалів про *українське мистецтво за кордоном,* адже під час аналізу було зафіксовано лише 2 публікації, присвячені *українському мистецтву в Україні*, серед яких новини «На вулицях Одеси з'явилися малюнки патріотичних котів» [22], «Славень і патріотичні пісні: у центрі Івано-Франківська сьогодні співають для підтримки бойового духу» [14].

Друга хвиля моніторингу налічує 10 публікацій інформаційного характера, які присячені суто тематичному блоку *Українське мистецтво за кордоном:* новини «Виставка українських художників до річниці вторгнення Росії відкрилася в німецькому Обергаузені» [7], «Виставка українського художника Василя Грублака "Російський поцілунок"» [8], «Картина "Свобода, яка веде народ» у синьо-жовтих кольорах тепер знаходиться у галереї Національної асамблеї Франції» [9], «Українські фільми отримали нагороди на "Берлінале"»[40], «Українська книжка отримала премію за найкращий дизайн у країнах Балтії» [10], «Відзнаку "За вагомий внесок" від премії Oper!Awards 2023 отримала українська диригентка Оксана

Линів» [24], «Міський музей Амстердама назвав Казимира Малевича українським художником» [26], «Короткометражна анімаційна стрічка з України потрапила до відбору міжнародного кінофестивалю в Клівленді» [25], «Робота української мисткині потрапила на виставку до Музею сучасного мистецтва в США» [27], «У музеї Ханенків покажуть роботи художників, які допомагали закладу у 2022 році» [28].

Третя хвиля моніторингу налічує 6 публікації Жанрове різномаїття досліджуваного періоду наповнює три роди жанрів журналістики: інформаційний, аналітичний та публіцистичний.

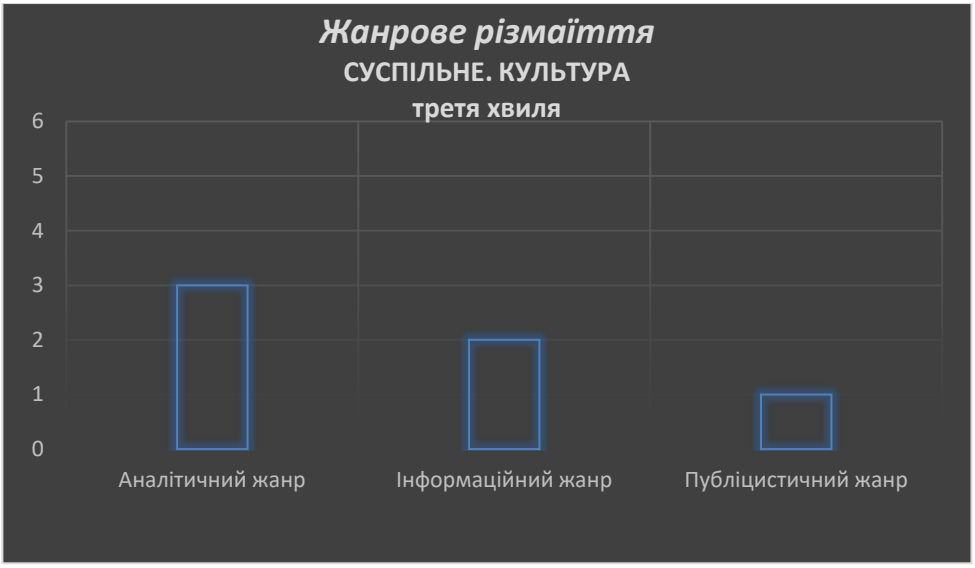

Розглянемо публікації за визначеними тематичними блоками.

Українське мистецтво в Україні(5 публікацій):

Огляд пісень «“Колись для українців це був місяць закоханості, а тепер — незламності”: нова українська музика в релізах від Artилерії» [38], огляд книжок «Що почитати: 8 книжок від письменників і письменниць із військовим досвідом» [31], фоторепортаж «Виставка, що змінить бачення про війну: роботи українських художників, що стали військовими та ветеранами» [44], портретний нарис «Українка за вибором: історія життя і трагічної загибелі художниці-шістдесятниці Алли Горської» надає читачам глибокий погляд на життя та творчість видатної української художниці, підкреслюючи її вплив на українське мистецтво та культуру [15], новина

«Новий “Сенс” на Хрещатику: як минули перший тиждень роботи та презентація книжки “Бахмут”»[12].

Тематичний блок *«Українське мистецтво за кордоном»* представлений однією публікацією у вигляді огляду предметів мистецтва, які представлені в Парижі «Покинута військова техніка, тепловізор та шматки обстріляного асфальту: як мистецтво реагує на війну» [23].

Моніторинг видання «Суспільно» свідчить про такі тенденції: *перша хвиля* демонструє малу кількість публікацій на досліджувану тему, переважно інформаційного характеру (новини), обмежуються двома матеріалами про мистецтво в Україні; *друга хвиля* містить 10 публікацій, які також носять інформаційний характер, проте вже зосереджених суто на українському мистецтві за кордоном, зокрема виставках, нагородах та визнані українських митців; *третя хвиля* включає 6 публікацій трьох родів жанрів журналістики: інформаційний, аналітичний та публіцистичний. В основному публікації стосуються українського мистецтва в Україні, зокрема огляди музики, книг, виставок та портретний нарис. Єдиний матеріал про мистецтво за кордоном - огляд предметів мистецтва у Парижі.

ОПИС ПІДГОТОВКИ ПРОЄКТУ

Робота над кваліфікаційною роботою почалась з обговорення плану та структури роботи з науковим керівником. Під час обговорення щодо змісту роботи було обрано допоміжну літературу, на яку ми посилаємося, висвітлюючи проблематику досліджуваної теми та узгодили перелік ЗМІ, хронологічні межі та параментри моніторингу досліджуваної тематики, яку подали в обґрунтуванні проєкту, аби виявити тенденції висвітлення зазначеної тематики в межах загальноукраїнських медіа «Радіо Свобода» та «Суспільне Культура».

Переважка кількість журналістських матеріалів реалізована у жанрі огляду, який дозволяє висвітлити об’єктивно існуючі труднощі, що ускладнюють для читача формування цілісної картини життя за окремими матеріалами ЗМІ, розтлумачити сукупність соціальних фактів, які представляють різні аспекти сучасності, в їх зв’язку й взаємозалежності. [11, с. 47-48]. Будучи за своїми можливостями універсальним жанром, огляд реалізує ці можливості по–різному у багатьох своїх різновидах. Їх своєрідність найчастіше пов’язана з особливостями змісту і форми. [11, с. 51-52]

Творчий доробок до кваліфікаційної роботи містить ряд журналістських матеріалів. Для наочного представлення теми та її ретельного вивчення, ми обрали аналітичний жанр, а саме огляд ЗМІ, я жанрі якого написали чотири матеріали: «ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПРОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ШПАЛЬТАХ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ» *(див. Додаток 1),* в якому акцентується увага на важливості культурного фронту в боротьбі за незалежність України, де митці та культурні установи не тільки підтримують національний дух, але й активно залучаються в збір коштів для постраждалих та демонструють світові українську ідентичність. Окрім цього, описується активна співпраця з ЮНЕСКО та іншими міжнародними організаціями для забезпечення збереження культурних цінностей під час

війни, включаючи заходи з маркування та захисту предметів мистецтва.; «ВІТЧИЗНЯНЕ МИСТЕЦТВО ЗА КОРДОНОМ В ОБ'ЄКТИВІ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ» *(див. Додаток 2),* в якому висвітлюється розповсюдження українського мистецтва за межами країни. Тутрозглядається, як мистецькі ініціативи, експонування українських творів у зарубіжних музеях та участь у міжнародних виставках сприяють підвищенню міжнародного профілю України. Важливим моментом є визнання за кордоном історичних українських фігур у мистецтві, які раніше вважалися частиною російської культурної спадщини, але нині представляють Україну.; «ЯК ІНОЗЕМНІ МЕДІА ВИСВІТЛЮЮТЬ ТЕМУ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ» *(див. Додаток 3),* в якому аналізується вплив війни на українське мистецтво і його сприйняття за кордоном. Розглядається, як міжнародні ЗМІ оцінюють роль українських митців у культурному спротиві, і як це сприяє формуванню образу України як культурно незалежної та сильної нації. Цей матеріал підкреслює значення культурної дипломатії та мистецьких ініціатив як частини загальнонаціональної оборони і самоідентифікації.

У матеріалі «ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКООГО МИСТЕЦТВА ЗА КОРДОНОМ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ АКТОРІВ, СПІВАКІВ, І ІНШИХ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ» (див. Додаток 4), в якому розглядається, як українські митці використовують свою творчість для залучення міжнародної підтримки та фінансової допомоги. Висвітлюються конкретні приклади благодійних концертів та інших культурних ініціатив, які мають велике значення для підтримки Збройних сил України та впливають на міжнародне сприйняття країни.

ВИСНОВКИ

Провівши моніторинг загальноукраїнських ЗМІ, «Радіо Свобода» та «Суспільне. Культура» у такі хронологічні межі, які дозволять простежити зміни та зафіксувати тенденції, які притаманні журналістським матеріалам досліджуваних медіа напочатку повномасштабного вторгнення та через два роки війни: перша хвиля моніторингу – 24 лютого 2022-24 березня 2022; друга хвиля – 24 лютого 2023-24 березня 2023; третя хвиля – 24 лютого 2024-24 березня 2024. Для оцінки висвітлення журналістських матеріалів обрали такі параметри яяк частота публікацій, тематична різноманітність (за географічним наближенням: матеріали про українське мистецтво в Україні та за кордоном) та жанрове розмаїття.

Аналізуючи матеріали досліджуваної теми у виданні «Радіо Свобода» там вдалося зафіксувати такі тенденції:

Перша хвиля демонструє малу частоту публікацій на тему українського мистецтва. Більшість матеріалів були інформаційного та аналітичного жанрів, які відображали бойові дії та політичні події. Серед жанрового розмаїття переважають матеріали інформаційного та аналітичного характеру Тематичний блок «Українське мистецтво в Україні» наповнює матеріал, мета якого висвітлити історичну пам'яті через інтерв’ю з Джамалою про пісню «1944», а блок «Українське мистецтво за кордоном» відображає політичну та культурну підтримку в Лівані та роль українського мистецтва серед українських переселенців у Польщі.

Друга хвиля демонструє зростання кількості публікацій та жанрового розмаїття, що свідчить про подальше зростання інтересу до теми. Тематичний блок «Українське мистецтво в Україні» наповнюється матеріалами, націлених на підвищення популярності українського кіно та вшанування загиблих від війни, а блок «Українське мистецтво за кордоном» – на міжнародну допомогу в рятуванні української культурної спадщини.

Завдяки третій хвилі можна зафіксувати, що починаючи з малої кількості публікацій під час початкових стадій війни, кількість матеріалів значно зросла, що свідчить вже не тільки про зростаючий інтерес, а й про важливість теми у громадському дискурсі. У матеріалах видно широкий спектр жанрів журналістики, що використовуються для висвітлення українського мистецтва. Вони охоплюють усі роди жанрів журналістики жанри, зокрема інтерв'ю, кореспонденції, портретні нариси та фоторепортажі.

Моніторинг видання «Суспільно» свідчить про такі тенденції: перша хвиля демонструє малу кількість публікацій на досліджувану тему, переважно інформаційного характеру (новини), обмежуються двома матеріалами про мистецтво в Україні; друга хвиля містить 10 публікацій, які також носять інформаційний характер, проте вже зосереджених суто на українському мистецтві за кордоном, зокрема виставках, нагородах та визнані українських митців; третя хвиля включає 6 публікацій трьох родів жанрів журналістики: інформаційний, аналітичний та публіцистичний. В основному публікації стосуються українського мистецтва в Україні, зокрема огляди музики, книг, виставок та портретний нарис. Єдиний матеріал про мистецтво за кордоном - огляд предметів мистецтва у Парижі.

Підготувавши серію журналістських матеріалів у вигляді оглядів ЗМІ нам вдалося розкрити різні аспекти: просування та збереження української культури, зокрема мистецтва, під час війни, оглянувши культурний фронт України у боротьбі за незалежність, де митці активно підтримують національний дух і займаються збором коштів для постраждалих; висвітливши розповсюдження українського мистецтва за кордоном та його вплив на міжнародний імідж країни; простеживши вплив війни на українське мистецтво та його сприйняття за межами країни; та розглянувши зусилля українських митців щодо залучення міжнародної підтримки та фінансової допомоги через благодійні заходи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бадюк О. «Пекло, що може спіткати всю Європу»: оскароносна стрічка про Маріуполь – сигнал західному глядачу? *Радіо Свобода.* 13 березня 2023. https://www.radiosvoboda.org/a/novyny–pryazovya–20–dniv–u–mariupoli–oskar–zasterezhennya–zakhodu/32858453.html (дата звернення: 24.03.2024).

2. Біла А. Український форпост на Близькому Сході: як у Лівані підтримують Україну? *Радіо Свобода.* 21 березня 2022. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/livan–pidtrymka–ukrayiny–viyna–rosiyi/31758212.html (дата звернення: 24.03.2024).

3. Варич М. Огляд як популярний жанр журналістики у спеціалізованих автомобільних журналах. *Збірник праць Науково–дослідного інституту пресознавства*. 2013. Вип. 3. С. 361–368

4. Війна Росії проти України: відлуння в Польщі (фотогалерея). Радіо Свобода. 7 березня 2022. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/photo-polshcha-vyjna-ukraina-rosiya/31739237.html (дата звернення: 24.03.2024).

5. Гаврилюк І. Проблемний нарис у жанровій структурі українських медіа. *Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти: Матеріали п'ятнадцятої Всеукраїнської науково–практичної конференції (Суми, 22–23 травня 2019 р.).* С. 56–59. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream–download/123456789/77222/1/Havryliuk_essay.pdf (дата звернення: 21.04.2024)

6. Гарачковська О. Жанрові особливості аналітичної журналістики у контексті становлення сучасного інформаційного простору. *Український інформаційний простір.* 2021. (2(8), С.146–154. URL: https://doi.org/10.31866/2616–7948.2(8).2021.245866 (дата звернення: 30.08.2022). (дата звернення: 21.04.2024)

7. Горлач П. Виставка українських художників до річниці вторгнення Росії відкрилася в німецькому Обергаузені. *Суспільне Культура.*

24 лютого 2023. URL: https://suspilne.media/culture/396398-vistavka-ukrainskih-hudoznikiv-do-ricnici-vtorgenna-rosii-vidkrilasa-v-nimeckomu-obergauzeni/ (дата звернення: 24.03.2024).

8. Горлач П. Виставка українського художника Василя Грублака «Російський поцілунок» відкрилась у Парижі. *Суспільне Культура.* 24 лютого 2023. URL: https://suspilne.media/culture/395993-vistavka-ukrainskogo-hudoznika-vasila-grublaka-rosijskij-pocilunok-vidkrilas-u-parizi/ (дата звернення: 24.03.2024).

9. Горлач П. Картина «Свобода, яка веде народ» у синьо-жовтих кольорах тепер знаходиться у галереї Національної асамблеї Франції. *Суспільне Культура.* 24 лютого 2023. URL: https://suspilne.media/culture/396173-kartina-svoboda-aka-vede-narod-u-sino-zovtih-kolorah-teper-znahoditsa-u-galerei-nacionalnoi-asamblei-francii/ (дата звернення: 24.03.2024).

10. Горлач П. Українська книжка отримала премію за найкращий дизайн у країнах Балтії. *Суспільне Культура.* 27 лютого 2023. URL: https://suspilne.media/culture/398603-ukrainska-knizka-otrimala-premiu-za-najkrasij-dizajn-u-krainah-baltii/ (дата звернення: 24.03.2024).

11. Дмитровський З. Аналітична журналістика: Тексти лекцій. Львів: Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, 2021. С.47–60

12. Заблоцька О. Новий «Сенс» на Хрещатику: як минули перший тиждень роботи та презентація книжки «Бахмут». *Суспільне Культура.* 26 лютого 2024. URL: https://suspilne.media/culture/692338-novij-sens-na-hresatiku-ak-minuv-persij-tizden-roboti-ta-prezentacia-knizki-bahmut/ (дата звернення: 24.03.2024).

13. «Кожен пам’ятає свого Кузьму». Про фільм «Я, Побєда і Берлін» за повістю Андрія Кузьменка. *Радіо Свобода.* 11 березня 2024. URL:

https://www.radiosvoboda.org/a/film–ya–pobyeda–i–berlin–za–povistyu–andriya–kuzmenka/32866394.html (дата звернення: 24.03.2024).

14. Котубей-Геруцька О. Славень і патріотичні пісні: у центрі Івано-Франківська сьогодні співають для підтримки бойового духу. *Суспільне Культура*. 17 березня 2022. URL: https://suspilne.media/culture/218576-slaven-i-patrioticni-pisni-u-centri-ivano-frankivska-sodna-spivaut-dla-pidtrimki-bojovogo-duhu/ (дата звернення: 24.03.2024).

15. Котубей-Геруцька О. Українка за вибором. Історія життя і трагічної загибелі художниці-шістдесятниці Алли Горської. *Суспільне Культура*. 14 березня 2024. URL: https://suspilne.media/culture/703430-ukrainka-z-viboru-istoria-zitta-i-tragicnoi-zagibeli-hudoznici-sistdesatnici-alli-gorskoi/ (дата звернення: 24.03.2024).

16. Львів : на місці зруйнованого ударом РФ музею Шухевича відкрили виставку в роковини його загибелі. *Радіо Свобода.* 5 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–lviv–vystavka–budynok–muzei–shuhevycha/32848977.html (дата звернення: 24.03.2024).

17. «Мавка. Лісова пісня» стала найкасовішим українським фільмом за часи незалежності – Держкіно *Радіо Свобода*. 21 березня 2023. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–mavka–naikasovishyi–film/32328004.html (дата звернення: 24.03.2024).

18. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.

19. Некреча К. «Це просто геноцид, фашизм» – співачка Джамала про агресію Росії. *Радіо Свобода*. 21 березня 2022. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/krym–dzhamala–1944–rosia–ukraina–viyna/31762254.html (дата звернення: 24.03.2024).

20. Організатори «Оскара» розповіли, чому не включили нагородження «20 днів у Маріуполі» до телеверсії церемонії. *Радіо Свобода.*

12 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–oscar–orhanizatory–televersiia–20–dniv–u–mariupoli/32858430.html (дата звернення: 24.03.2024).

21. Партнерський проєкт : Як сфера культури підтримує Україну від початку війни. *Новини України та Світу. Головні і останні новини – NV*. URL: https://life.nv.ua/ukr/lifestyle/kulturniy–front–yak–sfera–kulturi–pidtrimuye–ukrajinu–pid–chas–viyni–50279187.html (дата звернення: 24.03.2024).

22. Повертайло М. На вулицях Одеси з'явилися малюнки патріотичних котів. *Суспільне Одеса*. 17 березня 2022. URL: https://suspilne.media/odesa/218490-na-vulicah-odesi-zavilisa-malunki-patrioticnih-kotiv/ (дата звернення: 24.03.2024).

23. Покинута військова техніка, тепловізор та шматки обстріляного асфальту: як мистецтво реагує на війну. *Суспільне Культура*. 24 лютого 2024. URL: https://suspilne.media/culture/690084-pokinuta-vijskova-tehnika-teplovizor-ta-smatki-obstrilanogo-asfaltu-ak-mistectvo-reague-na-vijnu/ (дата звернення: 24.03.2024).

24. Поліна Г. Відзнаку за вагомий внесок від премії OperaAwards 2023 отримала українська диригентка Оксана Линів. *Суспільне Культура*. 1 березня 2023. URL: https://suspilne.media/culture/400340-vidznaku-za-vagomij-vnesok-vid-premii-operawards-2023-otrimala-ukrainska-dirigentka-oksana-liniv/ (дата звернення: 24.03.2024).

25. Поліна Г. Короткометражна анімаційна стрічка з України потрапила до відбору міжнародного кінофестивалю в Клівленді. *Суспільне Культура*. 6 березня 2023. URL: https://suspilne.media/culture/405821-korotkometrazna-animacijna-stricka-z-ukraini-potrapila-do-vidboru-miznarodnogo-kinofestivalu-v-klivlendi/ (дата звернення: 24.03.2024).

26. Поліна Г. Міський музей Амстердама назвав Казимира Малевича українським художником. *Суспільне Культура*. 2 березня 2023. URL: https://suspilne.media/culture/401495-miskij-muzej-amsterdama-nazvav-kazimira-malevica-ukrainskim-hudoznikom/ (дата звернення: 24.03.2024).

27. Поліна Г. Робота української мисткині потрапила на виставку до музею сучасного мистецтва в США. *Суспільне Культура*. 6 березня 2023. URL: https://suspilne.media/culture/405368-robota-ukrainskoi-mistkini-potrapila-na-vistavku-do-muzeu-sucasnogo-mistectva-v-ssa/ (дата звернення: 24.03.2024).

28. Поліна Г. У музеї Ханенків покажуть роботи художників, які допомагали закладу у 2022 році. *Суспільне Культура*. 7 березня 2023. URL: https://suspilne.media/culture/406512-u-muzei-hanenkiv-pokazut-roboti-hudoznikiv-aki-dopomagali-zakladu-u-2022-roci/ (дата звернення: 24.03.2024)

29. Рацибарська Ю. «Він – і сподвижник, і митець». Яким був майстер петриківського розпису Федір Панко. *Радіо Свобода.* 25 лютого 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/fedir–panko–mayster–rozpysu/32829593.html (дата звернення: 24.03.2024).

30. Рацибарська Ю. Синьо-жовте серце і книжка. Історія української мисткині Олі «Кольорово», загиблої через ракетний удар. *Радіо Свобода.* 8 березня 2023. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/zahybla–khudozhnytsya–ol′ha–kol′orovo/32297569.html (дата звернення: 24.03.2024).

31. Сарапина А. Що почитати: 8 книжок від письменників і письменниць із військовим досвідом. *Суспільне Культура*. 24 лютого 2024. URL: https://suspilne.media/culture/691220 -so-pocitati-8-knizok-vid-pismennikiv-i-pismennic-iz-vijskovim-dosvidom/ (дата звернення: 24.03.2024).

32. Середа А. Ігрове кіно про Бахмут : як в Україні зупинили кастинг російського режисера. *Радіо Свобода*. 23 березня 2023. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/molochnikov–kino–bakhmut/32329567.html (дата звернення: 24.03.2024).

33. Смагіна А. Намалюю тобі Україну : ТОП муралів, що нагадують світові про підтримку українців. *Рубрика*. 23 березня 2023. URL: https://rubryka.com/article/murals–in–support–of–ukrainians/ (дата звернення: 24.03.2024).

34. Суспільне заявляє, що з міжнародної телеверсії «Оскар» вирізали перемогу «20 днів у Маріуполі». *Радіо Свобода.* 11 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–suspilne–oskar–20–dniv–mariupol/32857471. html (дата звернення: 24.03.2024).

35. Творці «20 днів у Маріуполі» про номінацію на премію «Оскар» та роботу над фільмом. *Радіо Свобода.* 9 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/oscar–film–mariupol–war–ukraine/32807090.html (дата звернення: 24.03.2024).

36. Терещук Г. Американські та польські організації допомагають рятувати українську культурну спадщину. *Радіо Свобода.* 28 лютого 2023. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/dopomoha–spadshchyna–viyna–kultura/32291369.html (дата звернення: 24.03.2024).

37. Терещук Г. Скульптури «одягнули» в риштування і бляху. Твори мистецтва винесли у сховища : Львів рятує культурну спадщину. *Радіо Свобода.* 17 березня 2022. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/mystetstvo-viyna-ahresiya-poryatunok-lviv/31757693.html (дата звернення: 24.03.2024).

38. Ткачук Ю. «Колись для українців це був місяць закоханості, а тепер — незламності»: нова українська музика в релізах від Artилерії *Суспільне Культура*. 24 лютого 2024. URL: https://suspilne.media/culture/406512-u-muzei-hanenkiv-pokazut-roboti-hudoznikiv-aki-dopomagali-zakladu-u-2022-roci/ (дата звернення: 24.03.2024).

39. Український прапор замайорів над містами Чехії. *Радіо Свобода*. 25 лютого 2022. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–chekhiya–prapor–ukrayiny/31721772.html (дата звернення: 24.03.2024).

40. Українські фільми отримали нагороди на «Берлінале». *Суспільне.* 25 лютого 2023. URL: https://suspilne.media/culture/397175-film-ukrainskoi-reziserki-otrimav-specialnu-nagorodu-za-korotkij-metr-na-berlinale/ (дата звернення: 24.03.2024).

41. «Фільм, який показує правду про російський тероризм»: Зеленський подякував авторам «20 днів у Маріуполі». *Радіо Свобода.* 11 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news–zelenskyy–20–dniv–u–mariupoli/32857027.html (дата звернення: 24.03.2024).

42. Штогрін І. 145 років тому в Києві народився Казимир Малевич. У чому секрет «Чорного квадрата»100 років Казимиру Малевичу: Секрет «Чорного квадрата». *Радіо Свобода.* 23 лютого 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/rokiv–kazymyr–malevych–sekret–chornoho–kvadrata/32832278.html (дата звернення: 24.03.2024).

43. «Я відчуваю, що мене почули». Інтерв'ю з режисером фільму «20 днів у Маріуполі» Черновим. *Радіо Свобода*. 15 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/intervyu–rezhyser–filmu–20–dniv–u–mariupoli–chernov/32862782.html (дата звернення: 24.03.2024).

44. Яковленко К. Виставка, що змінить бачення про війну : роботи українських художників, що стали військовими та ветеранами. *Суспільне Культура*. 24 лютого 2024. URL: https://suspilne.media/culture/691390-vistavka-so-zminit-bacenna-pro-vijnu-roboti-ukrainskih-hudoznikiv-so-stali-vijskovimi-ta-veteranami-foto/ (дата звернення: 24.03.2024).

45. Янковський О., Бадюк О. Вкрадена культурна спадщина : куди окупанти вивезли найцінніші музейні експонати півдня України? *Радіо Свобода.* 10 березня 2024. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/novyny–pryazovya–vkradena–kulturna–spadshchyna–kudy–vyvozyat–okupanty–ekspanaty/32853927.html (дата звернення: 24.03.2024).

ДОДАТКИ (проєкт)

Додаток 1.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПРОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ШПАЛЬТАХ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

В Україні немає сфери, яка б не долучилась до боротьби з російською агресією: разом із військовим, гуманітарним та економічним позиції тримає і культурний фронт. Тема культури, її просування та популяризація є невмирущою для кожного народу. Особливо зараз, у час запеклої боротьби за незалежність, українські митці, креативні компанії та культурні установи збирають кошти й допомагають постраждалим від війни. А ще – боронять нашу ідентичність і наочно показують світові, за що саме бореться наша країна.

Вивезення українських предметів мистецтва за кордон

Міністерство культури та інформаційної політики зараз активно консультується з ЮНЕСКО щодо того, як правильно й безпечно зберігати об’єкти під час війни, а також із приводу маркування об’єктів міжнародним знаком «Блакитний щит», що надає статусу посиленого захисту. Знищення таких пам’яток є прямим свідченням воєнного злочину проти культурної спадщини. На початку березня було створено Штаб порятунку спадщини, який координується ЮНЕСКО, Міжнародною радою музеїв, ICCROM та іншими міжнародними організаціями. Спільно з Національним музеєм Революції гідності вони створили інструкцію з «першої допомоги» для профільних установ. Крім того, штаб займається іншою діяльністю, що спрямована на сприяння порятунку культурної спадщини в умовах війни та її посткризовому відновленню. Дану тему неодноразово підіймали ЗМІ, висвітлюючи проблему розкрадання предметів мистецтва країною–терористом, збутом культурних цінностей за кордон та збереження пам’яток

архітектури від обстрілів. В одному з таких матеріалів, а саме «У Києві показали майже 500 артефактів, які намагалися вивезти за кордон», йдеться про те, як «чорні археологи» незаконно намагалися вивезти цінні артефакти у міжнародних поштових відправленнях за кордон. Журналістка видання «КореспонденТ.net» у матеріалі зробила акцент на бекграунді, у якому йдеться про повернення Україною культурних цінностей, які росіяни намагалися ввезти до США.

Визнання українського мистецтва за кордоном

Трагічні події дали поштовх до світового визнання України, як демократичної та суверенної держави з великою культурною спадщиною. Після початку повномасштабного вторгнення країни Заходу масово почали популяризувати українську культуру: розміщати у музеях шедеври українських митців, організовувати виставки присвячені війні, поширювати книжки наших вітчизняних письменників. До прикладу у відомому музеї Нью–Йорка «Метрополітен» змінили підписи трьох митців , а саме Іллі Рєпіна, Івана Айвазовського, Архипа Куїнджі. Про це повідомив інформаційний мовник «BBC» у матеріалі «Рєпін, Айвазовський – це українці. Як музеї світу змінюють підписи художників». Раніше вони також вважалися російськими художниками. Тепер у музеї поруч з роботами цих авторів вказано, що їх намалював український художник. Насправді Рєпін та Айвазовський, яких росіяни завжди вважали «своїми» художниками, – українці. Ілля Рєпін, автор таких відомих картин як *Запорожці пишуть листа турецькому султану, Козаки на Чорному морі* та *Іван Грозний вбиває свого сина*, народився у місті Чугуїв, що належало до Харківської губернії.

Концерти українських виконавців за кордоном, задля збору коштів на потреби ЗСУ

Варто згадати музичні концерти наших відомих співаків закордоном, які влаштовують задля збору коштів на потреби Збройних Сил України та популяризації українського слова за межами нашої держави. Наприклад, дует

Пономарьова та Dzidzio восени 2023 року вирушили в європейський тур, задля збору коштів на жіночу форму для Збройних Сил. Після Іспанії дует виступив у Франції, Бельгії та Нідерландах. На своїх концертах чоловіки вкотре нагадують, чому саме їх називають золотими голосами України. Тож у кількох країн Європи була нагода наживо почути хіт «Горить, палає техніка ворожа» і допомогти ЗСУ. Також варто згадати популярний український рок-гурт «Без Обмежень». З перших днів війни хлопці волонтерили, виступали для військовослужбовців та у деокупованих містах. Під час благодійних концертів у Європі гурт розповідає світу про те, що відбувається на українській землі та наслідки російської агресії. Кошти від цих виступів йдуть на допомогу постраждалим від війни та на потреби ЗСУ. Дана тема є надзвичайно актуальною сьогодні. Більшість ЗМІ роблять великий акцент на висвітленні творчих заходів за кордоном, які спрямовані на популяризацію української культури та підтримку нашої армії. Не зважаючи на спрямованість журналу «Forbes», медіа не оминуло цієї теми. «Понад два десятки гуртів з України – у світових турах. Чи зможе українська музика стати частиною світового шоу–бізу» – матеріал про концертну діяльність в Україні, яку, на жаль, частково зупинили ракети. Музиканти втратили основне джерело заробітку. Втім, через війну інтерес світу до всього українського підвищився. Журналіст розкриває тему зростання інтересу іноземців, а також доводить, що це стало початком експансії української музики.

Єва Кіяшко

Додаток 2.

ВІТЧИЗНЯНЕ МИСТЕЦТВО ЗА КОРДОНОМ В ОБ'ЄКТИВІ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ

Як пишуть українські мистецькі онлайн–видання, на що звертають увагу та яким чином вони змінили свою діяльність від початку повномасштабного вторгнення. Оглянемо декілька видань, які спеціалізуються на темах мистецтва, серед них: Ukraïner, Суспільне Культура, Читомо.

Проєкт «Ukraïner», місією якого є розвиток відкритого українського суспільства через висвітлення важливих тем, створення додаткової цінності об'єктів культурної та історичної пам'яті. Цей проєкт, починаючи з 2016 року, досліджує Україну та український контекст, розповідає історії самим українцям, а також транслює їх у світ, перекладаючи десятками мов – саме так написано на сайті проєкту у категорії «Про Ukraïner».

Завдяки цьому проєкту, люди по всьому світу мають змогу віртуально знайомитися з українськими краєвидами, дізнаватися про наші історичні регіони, та й про український контекст за кордоном в цілому. Цінність такого проєкту годі й уявити, адже він розкриває усю красу українських земель для кожного, хто звертається до роботи проєкту. «Значна частка мультимедійних матеріалів – це історії успіху, змін, втілення реформ, збереження спадщини та історичної пам'яті, а також експлейнери про нашу основу: мову, історію, культуру тощо», – пишуть про Ukraïner на його офіційному сайті.

З початком повномасштабного вторгнення, на сайті з'явився дайджест війни. Розробники проєкту та люди, які залучені у його функціонування на сьогодні, тимчасово припинили розповідати історії про Україну у звичному для користувачів форматі та почали інформувати про те, що відбувається зараз на лінії фронту усієї Європи. Це показано у стилі самого проєкту – через фотографії, відеоматеріали та тексти. Кожна історія вражає правдивістю, важкістю сприйняття, та майстерно переданою атмосферою у фотознімках.

Сайт проєкту оформлений відповідно до потреб користувачів: чудово підібраний інтерфейс, зручність у пошуках потрібних матеріалів та загалом збереження концепції проєкту у найдрібніших деталях. Категорія «Регіони» дає можливість швидко перейти до відповідної частини України та познайомитися із нею. Це привертає увагу іноземців, та й самих українців також, адже показано не лише історію регіонів, без додаткової візуалізації, а всю географічну територію України, на якій відокремлений кожний регіон. Це зручно у використанні та у пошуках потрібної для користувача інформації.

Для того, аби показати приклад журналістських матеріалів цього видання, присвячених українському мистецтву за кордоном, ми обрали три матеріали.

Перший матеріал називається «10 years of war as portrayed by Ukrainian cinema». У матеріалі наведений список найвидатніших українських документальних фільмів та драм, знятих в 2014–2024 роках. Такі фільми висвітлюють зв'язки між війною та історичною спадщиною України, між індивідуальним досвідом і національним становленням, водночас зосереджуючи життя людей на тлі війни.

Другий матеріал має назву «What is the repatriation of cultural property? Experiences after World War II and during the Russo–Ukrainian war» і у ньому можна прочитати про культурні злочини, які Росія заподіяла Україні. Матеріал розкриває питання на кшталт «Чи можна притягнути Росію до відповідальності за культурні злочини?», «Чого можна навчитися з досвіду інших країн, які прагнули повернути вкрадену культурну спадщину?».

Останній, тобто третій, обраний нами матеріал називається «Kherson Art or inspired by Polina Raiko». Він розкриває суть сучасного мистецького життя в Херсоні, а також історію життя Поліни Райко та фонду на її честь, який був створений з метою популяризації мистецької спадщини художниці-наївістки.

Видання «Читомо» на сьогодні є найбільшим українським медіа, яке спеціалізується на книговиданнях країни та світу. Медіа про книгу в усіх її проявах і про осмислене читання як трамплін, інструмент для самоосвіти та

реалізації – так пише про себе Читомо на сайті в категорії «Про нас». Метою видання, знову ж таки, як вказано на їхньому сайті, є формування спільноти, яку об'єднує любов до текстів і візуальної культури. «Наше видання виконує функції комунікаційного та дискусійного майданчика для учасників видавничого ринку, літературного та мистецького процесів, читацьких спільнот, а також профільних інституцій, які здійснюють законодавчу, виконавчу та програму діяльність» – пишуть в Читомо.

Під час війни видавництво підтримує видимість української книжкової спільноти, фіксує нищівні наслідки російського вторгнення для культурної сфери та промотує українську літературу – як в Україні, так і за її межами – завдяки українській та англомовній версіям сайту.

В категорії «Читати» можна знайти безліч матеріалів, які по–справжньому захоплюють. Ви маєте змогу прочитати не лише сучасні збірки віршів та цікаві факти з історії мистецтва, але й ознайомитися із дюжиною нової інформації з мистецької індустрії.

Наприклад, у матеріалі «Kyiv bookstore Readellion named a finalist for a prestigious architectural award by ArchDaily» вам лаконічно розкажуть про премію та фіналістів, серед яких є український книжковий магазин. У матеріалі наявні фотоілюстрації цього магазину, а також змістовно розповідають про саму премію.

Для прикладу ми також обрали рецензію на книгу, матеріал має назву: «"There is deathly silence around me:" A Review of Nadiya Sukhorukova's 'Mariupol Hope». У матеріалі також наявні цитати із книги та фото її обгортки.

Ну і звісно ж, видання дає своїм читачам змогу познайомитися із українськими авторами та визначними людьми у мистецькій індустрії саме України. У матеріалі «Modernist, idealist and restless charismatic Mykola Khvylovy» читач має можливість дізнатися хто такий Микола Хвильовий, а також ознайомитися із його біографією та деякими творами.

Єва Кіяшко

Додаток 3.

ЯК ІНОЗЕМНІ МЕДІА ВИСВІТЛЮЮТЬ ТЕМУ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

У відповідь на виклики, які виникають під час війни, українське мистецтво виявило свою витривалість, сміливість та відповідальність. Художники, попри небезпеку та обмеження, продовжують виражати свої думки, емоції та боротьбу через свої твори. Українське мистецтво під час війни – не лише творчість, а й важливий спосіб вираження суспільних змін та боротьби за свободу та справедливість.

Відлік почався саме після початку повномасштабного вторгнення росії на територію України. Однак чи відобразилося це на закордонному медіапросторі та чи достатньо уваги приділяють іноземні мовники темі українського мистецтва у такий складний час?

Оглянувши матеріали відомих видань «BBC», «Forbes» та «CNN» щодо теми українського мистецтва під час війни, одразу хочеться зауважити, що впродовж першого року повномасштабного вторгнення висвітлення даної теми набуло неабиякого масштабу, проте після початку 2023 показники значно зменшилися.

BBC

Ще з перших днів повномасштабної війни на сторінках інформаційного видання «BBC» лунали гучні заголовки про трагедію українського народу, загарбницьку політику рф та світову підтримку Україні. Це стосувалося здебільшого політичного, економічного та соціального простору, однак тема мистецтва також не лишилася осторонь. Загалом на сторінках BBC за 2022 рік опубліковано 23 матеріали, що стосуються українського мистецтва у всіх його проявах, а от 2023–2024 кількість таких матеріалів значно зменшилася. Їх налічується 12. 19 травня 2022 року BBC випустило матеріал «Культурні чистки. Як Росія руйнує музеї й вивозить мистецтво з України». У ньому

йдеться про те, що російсько-українська війна забирає не лише життя українців – вона знищує її культурну спадщину. Бомби руйнують музеї, бібліотеки, церкви й мечеті, університети й театри. Російські військові вивозять з окупованих територій картини Айвазовського і Куїнджі, скіфське золото, манускрипти; вони також викрадають музейних працівників.

Forbes

А от у Forbes кількість матеріалів про українське мистецтво значно менша. Від початку повномасштабного вторгнення до сьогодні видання налічує 13 матеріалів. Така тенденція зумовлена економічною спрямованістю журналу. Більшість матеріалів розширюють наше розуміння української культури та допомагають нам краще усвідомлювати трагічні події, які відбуваються в Україні.

Яскравим прикладом такого матеріалу є стаття «Креативність протилежна руйнівній силі смерті». 10 робіт українських і світових митців, присвячених війні та спротиву в Україні». У цьому матеріалі йдеться про українських митців, які показали безкарні дії країни–агресора за допомогою своєї творчості. До прикладу художник Сергій Майдуков співпрацює із міжнародними ЗМІ та з першого місяця вторгнення малює ілюстрації, що розповідають про життя в Україні під час війни. Зокрема, він створив обкладинку для The Guardian і «щоденник» першого тижня війни для The Financial Times. У цій хронологічній розповіді – початок вторгнення, Гаванський міст і розстріляне авто, замальовки з поїздок Майдукова воєнним Києвом і областю, що зустрічає ворога.

CNN

У виданні «CNN» усього було опубліковано 46 матеріалів за період дослідження. 19 з них – за 2022 рік, а 27 – за 2023–2024. З огляду на це можна сказати, що це ЗМІ не стало звертати більше уваги на тему українського мистецтва. Оглянуте медіа здебільшого публікує політичну та воєнну ситуацію в Україні. Більшість матеріалів, які стосуються культурної сфери

нашої держави, присвячені темі війни. «Banksy confirms seven new murals in Ukraine» – стаття про те, як Бенксі дебютував зі своїм останнім муралом в Instagram, намалюваним аерозольною фарбою на стіні розбомбленої будівлі в місті Бородянка, Україна. У цьому матеріалі йдеться про відомого графіті-художника Бенксі, який зобразив понад 50 муралів пов'язаних з наслідками російської агресії. На одному із графіті зображений маленький хлопчик у формі для бойових мистецтв, зав'язаній чорним поясом, який перевертає дорослого чоловіка на спину. Дехто пов'язує зображення з президентом росії, чий почесний чорний пояс був відкликаний на початку цього року Світовим тхеквондо, хоча Бенксі публічно не коментував це зображення чи його значення. На інших муралах зображено двох дітей, які використовують металеву пастку-цистерну як гойдалку, а також жінку в бігуді для волосся та протигазі з вогнегасником у руках.

Єва Кіяшко

Додаток 4.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ЗА КОРДОНОМ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ АКТОРІВ, СПІВАКІВ, І ІНШИХ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ

У часи глобальних конфліктів та криз, культура часто виступає не просто як засіб самовираження народу, а як потужний інструмент міжнародної дипломатії та комунікації. Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило масштабну мобілізацію не тільки військових, але й культурних сил країни. Українські актори, музиканти, художники та інші діячі культури взяли на себе роль не тільки національних, але й міжнародних посланців, активно популяризуючи українську культуру за кордоном. Через свою діяльність вони допомагають зміцнити зовнішньополітичні позиції України, привертають увагу світової громадськості до військових злочинів агресора та висвітлюють культурну ідентичність українського народу.

Використання культури як засобу міжнародної підтримки та визнання відіграє ключову роль у формуванні міжнародної солідарності з Україною. Підтримка, яка проявляється через мистецтво та культурні ініціативи, стає важливою частиною зусиль у протистоянні агресії та у збереженні національної ідентичності. Така активність відкриває нові горизонти для розуміння глобальної спільнотою того, як культура може виступати в ролі миротворчого та об'єднавчого початку.

Концертна діяльність та публічні виступи

З початком повномасштабного вторгнення, українські артисти активно використовують свої таланти та публічні платформи не тільки для забезпечення моральної підтримки населенню, але й для збору коштів на допомогу Збройним силам України. Концерти та виступи в закордонних

містах часто перетворюються на знакові події, які висвітлюються світовими ЗМІ, сприяючи підвищенню міжнародної уваги до української справи.

Одним із видатних прикладів є тур гурту «Антитіла», які відомі своєю активною громадською позицією. У 2022 році вони відвідали ряд міст у США, де кожен концерт супроводжувався збором коштів для потреб української армії. Ці заходи не тільки збільшують фінансову підтримку, але й формують позитивний образ України, як культурно багатої та непереможної нації. Детальніше про ці події можна прочитати у статті «Тарас Тополя приголомшив сумою, яку "Антитіла" зібрали на концерті в США для захисників»

Концертна діяльність українських митців за кордоном також сприяє зміцненню міжнародних культурних зв'язків. Через музику та виступи артисти діляться історіями свого народу, що допомагає іноземній аудиторії краще зрозуміти українську ідентичність і сприйняти Україну як рівноправного учасника світової культурної спільноти.

Наприклад, відомий український рок-гурт «Без Обмежень» активно виступає не тільки на великих сценах Європи, але й відвідує деокуповані міста України, де їхні концерти надихають та підтримують як військових, так і цивільних громадян. Гурт неодноразово заявляв, що їхня музика – це зброя у боротьбі за мир і свободу, що підтверджується їхньою невтомною діяльністю.

Концертна діяльність українських артистів за кордоном не лише забезпечує важливу фінансову та моральну підтримку Україні у військовий час, але й відіграє ключову роль у підвищенні міжнародного авторитету української культури.

Визнання і вплив на міжнародні медіа

Зусилля українських діячів культури не обмежуються лише безпосередніми виступами та концертами. Їхня діяльність має широкий резонанс у міжнародних медіа, що важливо для формування зовнішнього образу України. Визнання українських артистів та культурних ініціатив за

кордоном відіграє ключову роль у підтримці морального духу нації та піднесенні її міжнародного статусу.

Міжнародні медіа активно висвітлюють історії українських митців, які своєю творчістю допомагають залучати увагу до культурної та політичної ситуації в країні. Наприклад, стаття «“For now, music is a weapon”: the Ukrainian musicians playing on as an act of resistance» у виданні «The Guardian» підкреслює роль українських артистів у міжнародному культурному обміні і їхній внесок у глобальну культурну спільнот. Публікація не тільки підкреслює багатство і різноманіття української культури, але й використовує її як призму для розуміння більш широких соціальних і політичних процесів в умовах війни.

Відзначення українських художників на міжнародних виставках та фестивалях стає ефективним інструментом міжкультурного діалогу. Особливо значимою була виставка українських художників у Луврі та їхня участь у Венеційській бієнале, що привернула значну увагу, підкреслюючи як історичне, так і сучасне значення українського мистецтва. Дана подія відображена у статті «Ukrainian artist Pavlo Makov – about Venice Biennale and his native Kharkiv» від Vogue UA.

Міжнародне визнання також надходить через кіно та музику. Українські фільми та музичні гурти часто стають темами глибоких аналітичних статей, що розкривають їхній вплив на міжнародну культурну сцену. Така увага до української культури в іноземних медіа сприяє підвищенню обізнаності та підтримки з боку міжнародної громадськості.

Інтеграція української культури в глобальний контекст

Інтеграція української культури в глобальний контекст є суттєвим кроком до визнання України як культурно значущої нації. Українські митці активно впливають на міжнародні культурні ініціативи, демонструючи унікальність української культурної ідентичності через свої твори та виступи. Зокрема, участь українських фільмів та режисерів у Берлінському кінофестивалі, де

українське кіно отримало високе визнання, підкреслює це визнання на міжнародному рівні. Детальніше про українські успіхи на фестивалі можна прочитати в статті «Two Ukrainian films win awards at Berlinale»

Культурні обміни та освітні програми стають мостами, які з'єднують Україну з рештою світу. Через ці програми молоді українські митці мають можливість вивчати зарубіжні практики, а іноземні аудиторії – глибше занурюватися в українську культуру. Така взаємодія не тільки збагачує обидві сторони, але й сприяє формуванню сталого інтересу до української культурної спадщини.

Співпраця з міжнародними культурними інституціями відкриває нові можливості для промоції української культури на світовій арені. Це не тільки підтвердження високої оцінки українського мистецтва, але й спосіб захисту культурної спадщини, яка може постраждати внаслідок політичних та воєнних конфліктів. Україна активно співпрацює з ЮНЕСКО та іншими організаціями для забезпечення захисту своїх культурних цінностей, і ця робота висвітлюється в міжнародних публікаціях, зокрема в артикулі на порталі Global Cultural Heritage.

Інтеграція українського мистецтва в глобальний контекст сприяє не тільки культурному збагаченню світу, але й зміцненню міжнародного статусу України.

Єва Кіяшко